

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

14 De simonia, quae committitur in mandandis vicibus praelatorum, vel in
fructibus beneficiorum locandis, vel resignandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Potest stylus Curie hoc habet, ut prædicte clausula, quamuis generaliter ponitur, locus non sit, nisi quando beneficiarius culpa sua possessionem beneficii non apprehendit. Ita ut quando utrumque consistit, eum sine culpa sua beneficii possessione carere, quia sine culpa sua possessionem apprehendere nequit, non cogatur solvere pensionem.

De Simonia, que committitur in mandandis vicibus Prælatorum, vel in fructibus beneficiorum locandis, vel resignandis.

CAPIT. XIII.

LIBRO quinto Decretalium titulus quartus ordine hic est: *Ne Prælati vices suas, vel Ecclesias sub annuo censu concedant.* Unde in capite *Præterea, & c. Quoniam in quibusdam, & c. Quoniam enormis*, simoniacus habetur Episcopus, Decanus, Archidiaconus, vel Archipresbyter, vel quisvis alius Prælati, qui pretio recepto suas vices committit alicui, hoc est, suam iurisdictionem, potestatem. Iurisdictionem enim Episcopi, vel alterius Prælati, est quid spirituale. *c. Decernimus de iudicis.*

Primo queritur, An Vicarius simoniacus sit, qui ab Episcopo, vel alio Prælati constituitur, & recipit certum salarium? Respondeo cum Glossa, Panormitano, & aliis in *c. Præterea citato*, non esse Simoniacum.

Sed cur queritur, Episcopus Simoniacus est, committens, pretio recepto, suas vices Vicario à se constituto, non autem ipse vicarius pretium ab Episcopo recipiens? Respondeo cum Panormitano in eodem loco, quem supra memorauimus, longe diuertim esse rationem: quia vicarius recipit debitum sui laboris, & operæ stipendium: locat enim Episcopo suas operas, nec vilo iure cogitur suo stipendio militare. *cap. Cum ex officio de prescrip.* Unde alibi statuitur salarium, *c. Statutum §. Assessorum de rescript. in sexto* & Aduocatus licet vendit patrocinium suum, *c. Non sanè. t. 4. quæstion. 5. & 12. quæstion. 2. c. Charitatem*, dicitur: (Visitatores Ecclesiarum, clericique eorum, qui cum ipsis non per suæ ciuitatis parochias frangantur, aliquid laboris sui capiant, te disponente subsidii: iustum namque est, ut illi consequantur stipendium, qui pro tempore suum commodate reperiuntur obsequium:) sic ibi. At verò Episcopus, qui Vicarium constituit, si pretium accipiat ex eo, quod suas vices committit, iurisdictionem suam vendere videtur, immò stipendium, siue salarium potius conferre debet ei, quem in Vicarium conducit, quam ab eo pretium recipere, ex eo quod Vicarium eum sibi delegit. Hinc patet, simoniam etiam ab eo Episcopo committi, qui Vicarium constituit eo pacto, ut ille sit minori stipendio contentus, quam sibi debeatur, vel ea lege, & conditione, ut Episcopus habeat sibi aliquam partem proventuum, spectantium ad Vicarium ratione muneris, & officii, quo ille fungitur.

Secundò queritur, An sacerdos rector Ecclesie, qui ad certum tempus vicarium, vel adiutorem constituit, aut sibi delegit sine auctoritate Episcopi in perpetuum, aut ad longum tempus, siue auctoritate sua ad modicum tempus, puta ad vnam, vel duas hebdomadas, *ut ait Panormitanus in c. Quoniam 2. num. 3. Ne Prælati vices suas* simoniacus sit, eum diligens eo pacto, ut ille emat, vel conducat fructus sui beneficii, siue iam præteritos, quos rector nondum peteperat, siue futuros. Respondeo, simoniacum esse, quia suas vices vel ex parte committit, recipiendo eorummodum temporale: nam obligat sibi Vicarium, vel Adiutorem ad emendum, vel conducendum fructus sui beneficii, & hæc obligatio est pecunia æstimabilis. Licet verò est ei locare, & vendere sine vlla conditione, pactione, vel beneficii fructus: vel è contrario, primo vendat, vel locet ei fructus purè, & simpliciter, & deinde constituat eum Vicarium,

vel Adiutorem: sicut enim potest cuius alteri eos vendere, vel locare, sic etiam ei, quem sibi constituere vult Vicarium, vel Adiutorem.

Tertio queritur, An Prælati vendere, vel locare queant obventiones suæ Ecclesie? Respondeo, posse. *Glossa, & Hostiensis, Panormitanus, & alii in c. Querelam, Ne Prælati vices suas*: dummodo tamen, si locauerit, vel vendiderit laico, constituat clericum, qui nomine, & loco laici colligat obventiones, ne forte laicus ad altare accedere cogatur, ubi sunt oblationes.

Quarto queritur, An clericus possit sui beneficii fructus locare? Respondeo, posse ad modicum tempus *in c. a. Glossam Clem. 1. de reb. Eccles. non alienan.* quod censetur tempus infra decennium: quæ sententia est communi consensu recepta. Existat autem Pontificia constitutio Pauli II. quæ incipit: *Ambitiosa, inter extravagantes communes de reb. Eccles. non alienan.* ubi prohibentur clerici, siue regulares, siue seculares alienare, vel in hypotheccam obligare, seu coheredere, vel in Emphyteusim dare, nisi in casibus iure permissis, aut res in Emphyteusim dari consuetas, vel locari ultra triennium res Ecclesiarum suarum. De qua constitutione *alibi in locis dixi.*

Quinto queritur, An cum Prælati vendit omnes obventiones Ecclesie, transeat cum illis intelligatur commodum iurisdictionis, nisi ea fuerit excepta.

Respondeo, simul cum illis transeat: hoc tamen si iurisdictionis fuerit spiritualis, in laicum non transeat, quia non est talis iurisdictio capax: at in Ecclesiam, vel Religiosorum Collegium transferatur via cum vniuersitate obventionum, quia est capax iurisdictionis spiritualis.

Sexto queritur, An officia Ecclesiastica absque simonia vitio vendi, & emi queant. In *c. Si quis Episcopus t. quæstion. 1. Ex Concilio Chalcodonensi* habetur, pecunia constitui non posse dispensatorem, vel defensorum vel quemlibet, qui subiectus est Regule. Et in *cap. Saluator, t. quæstion. 3.* tamquam simoniacus Episcopus damnatus, qui Procuratorem, vel defensorum, Ecclesie, vel quemquam regulæ subiectum per pecuniam ordinauerit. Et ibidem non nisi procuratoris intelligitur quilibet Ecclesiasticarum rerum administrator, ut Verbi gratia, Præpositus, Oeconomus, Vicedominus. Defensorum verò nomine, Aduocatus, Castaldus, & iudex. In subiecto verò regulæ intelligitur Archipresbyter, Archidiaconus, Diaconus, Canonici, Monachus, vel quilibet Ecclesiastico mancipatus officio, Glossa in eodem *c. Saluator, in verbo Præpositum* explicat, quo modo huiusmodi nomina distinguantur: Vicedominus, inquit, est, qui præest rebus Episcopi *c. Volumus, Distinct. 89.* Oeconomus est, cui res Ecclesiastica gubernanda mandatur. *L. Iubemus, C. de Sacrosanctis Ecclesiis.* Aduocatus, qui præest tantummodo causis tractandis. Castaldus, qui habet curam externarum rerum, qui dicitur alios, Maior domus, *cap. Volumus distinct. 89.* Alii Castaldum autem esse eum, cui res Domini committuntur, ita ut Castaldus sit idem, qui procurator, cui Dominus rerum suarum administrationem committit. Oeconomus dicitur Actor, seu dispensator Ecclesie, quibus scilicet rerum Ecclesiasticarum gubernatio, & dispensatio consensu Episcopi conceditur. *L. Omnes, qui quascumque, §. Hoc nihilominus obseruandum, c. de Episcopis, & cler.* Vicedominus est, qui res Domini vice ipse administrat, eisque vicariam operam præstat. Item, Vicedominus est in iure Canonico, qui è clericorum numero, Episcopatum administrat, *c. Volumus, & c. Diaconum, & c. Sequenti, Distinct. 89.* Unde proprie in iure canonico Oeconomus est, qui res canonicorum administrat: Vicedominus, qui Episcopi *c. Consulere, de Simonia.* Syndicus est, qui ab aliquo collegio, vniuersitate, vel ciuitate ad causam ipsius agendam deligitur, ita ut actor sit, qui priuati hominis causam agit. Syndicus, qui Collegii, vel vniuersitatis, vel ciuitatis. Syndicus idem Græcè est, qui Latine dicitur defensor.

Sed quæstio est, An vendere huiusmodi officia, sit per se Simoniacum? Respondeo, nomine officii in iure canonico aliquando intelligi beneficium Ecclesiasticum, & tunc Simoniacum esse per se, & simpliciter, vendere Ecclesiasticum officium, quemadmodum vendere beneficium.

Aliquando officia Ecclesiastica dicuntur ipsa clericorum officia, videlicet, quæ clerici ex suis ordinibus exercent, & obeunt, quale est officium ostiarii, exorcistæ, lectoris, & Acolythi, & aliorum superiorum clericorum: & venditio horum officiorum est per se simoniaca, quia talia officia existunt, & pendunt ex ordinibus. Vnde nequeunt vendi, nisi ordinibus quæque ipsi vendantur, quæ est simonia iure diuino damnata.

Alia officia sunt, quæ non descendunt ex ordinibus, quæque sunt Ecclesiæ auctoritate instituta: Et hæc aliquando talia sunt, vt non nisi per clericos exercentur: alia verò sunt, quæ per laicos fieri solent. Primi generis officia vendere, non est per se simoniacum, sed ideo simoniacum est, quia prohibetur. *Glossam c. Saluator. i. quaestio. 3. in verbo. Et iudicium* & ratio huius est, quia nec sunt spiritualia, nec spiritualibus annexa: & sic, Ecclesiæ ea instituit, ita etiam abrogare, & aboleri potest, si velit: prohibuit tamen ne pretio conferantur. Et hæc est, vt si Romanus Pontifex ea venderet, simoniacum non sit. Itam Curia Romana per eaque huiusmodi officia vendi solent, quale est Camerarii, Thesaurarii, Auditorum Camere Apostolicæ officium. Episcopi verò, vbi consuetudo est præscripta, vt similia officia vendantur, minime simoniaci sunt: at vbi talis consuetudo non est, qui ea vendunt, tamquam simoniaci condemnari possunt.

Officia verò, quæ per laicos exercent solent, vendere, simoniacum non est, quamuis turpe esse videatur tale lucrum, præsertim si officio coniunctum sit iudicium. Nam vt ait Panormitanus in cap. Præterea, ne Prælati vicis suas, num. 4. ex tali venditione subditi damno officium ut, quia is, qui emit officium, vt aliquid vitæ pecuniam datam lucretur per fas & nefas pecuniam extorquet, & modicam culpam delinquentis facit grauiorem, & sæpe punit pecuniaria multa eum, cuius persona grauius puniri deberet.

De Simonia, quæ committitur in præsentatione, vel nominatione clerici ad beneficium.

CAPVT XV.

SIMONIA CVM est, quando Patronus offert, siue præsentat, siue nominat clericum ad beneficium, pecunia recepta, vel eo pacto, vt temporale commodum accipiat, cap. i. de transact. Item Simoniacum est Patronus, quando pacifertur cum clerico, quem instituendum proponit, nominat, & offert, vt beneficium resignet, siue dimittat, quemadmodum Patronus ipse petierit, vel si ita cum eo conuenierit, vt resignet beneficium in gratiam, & fauore eius, quem Patronus nominauerit, vel si pactum fecerit, vt clericus certam partem soluat ex fructibus beneficii, vel vt consensum præter pensionem in beneficio imponenda.

Insuper Simoniacum est, qui ad beneficium promouetur ex pacto cum Patrono, cui promittit se nihil petiturum ab eo, c. Per tuos 3. c. Si quis, de Simonia.

Primo queritur, An simoniacum sit Titius, qui ordinatur ad titulum patrimonii, vel pensionis, quam sibi Caius donauit, sed ea lege, & conditione, vt postea ipsi Caius restituat, vel ne aliquid à Caio petat? Respondeo, Simoniacum esse, & in iuris poenas contra Simoniacos consi-

tutas incurere, quia sicco titulo patrimonii, vel personis ordinatur, & ex pacto, vt rem sibi donatam restituat, vel ne eam exigit.

Secundo queritur, An Patronus possit aliquid exigere ab Ecclesiâ, vel aliquid onus imponere Ecclesiæ, vt tamquam Patronus agnoscat? Respondeo, minime, si id exigat priuata sua auctoritate. Panormitanus in c. Præterea, 2. de iure patrona.

Querit, an possit certum aliquem censum sibi reseruare consensu Episcopi, quando fundat, dotat, vel ædificat Ecclesiâ? Respondeo posse, ex c. Præterea, modo citato. At verò post fundationem, dotationem, vel ædificationem Ecclesiæ nullum onus potest imponere Ecclesiæ, nisi reseruatum fuerit auctoritate Episcopi tempore fundationis, dotationis, vel extructionis Ecclesiæ, sed poterit ne Patronus vendere annuum censum, quem sibi conuenit Episcopi reseruauit? poterit, dummodo consensum Episcopus præstet, & ius patronatus penes ipsum remaneat.

Quid si Titius in testamento mandauit Ecclesiâ fundari, vel construi, reseruata sibi certa pensione annua hæreditaria? Respondeo, eam hæredem exigere non posse nisi id auctoritate Episcopi constituat.

Tertio queritur, An patronus ius patronatus possit alteri dare? Respondeo, cum abique Episcopi consensu donare non possit laico, vel clerico, vbi habeat nomina, & titulo patrimonii, siue nomine proprio Ita Hostiensis, Ioan. Andree, cap. Illud de iure patrona. Archidiacon. cap. i. de iure patrona. in sexto, c. c. Pia mentis 10. q. 7. quamuis Innocentius, & quidam alii sententiam oppositam. Sed vt ait Panormita. in cap. Illud de iure patrona. n. 5. prima sententia est communior, & verior. Ecclesiæ verò, siue religiosa d. cui potest donari sine consensu Episcopi, cap. Illud, de iure patrona. Ratio diuersitatis est, teste Panormitano eodem in loco, quia laici solent Ecclesiâ magis onerare, quam clerici, deinde, quia si clerici fines sunt, & potestatis excellentias, facilius per Ecclesiâ reprimi possunt, quam laici.

Quarto queritur, An patronus possit ius patronatus vendere, vel cum re aliqua temporalis permutare? Respondeo, per se separatim à re, in qua est ius patronatus constitutum, vendi non posse absque simoniae vitio, quia est quid spirituali annexum. Deinde Simoniacum esset patronus, si rem pluri venderet ratione iuris patronatus, quod est in re, si cut enim simoniaca esset venditio sacris ecclesiis, si pluri vendideretur, quia sacer est, ita simoniacum esset, domus, vel fundum, villam, vel castrium iure patronatus affectum pluri vendere, hoc nomine, quia in ea re qualibet ius patronatus. At verò si domus, vel fundus in feudum datus, vel villa, aut castrium, vel aliud, quod sit quid vniuersum, hoc est, vniuersitatem rerum continens, vendatur quatenus res quædam est, tunc ad emptorem transit vna cum domo, vel fundo temporalium rerum vniuersitatem continenti ius patronatus, cap. Ius patronatus, cap. Nemini 10. quaestio. 7. c. cap. Ex litteris, c. c. cum seculum, de iure patrona. nisi specialiter excipiatur, vt habetur in cap. Ex litteris. Sic enim transit cum vniuersitate bonorum ius sepulchri. l. in medicis, ff. De contrahen. emptione, c. l. Si mercedem, §. Si cum fundum, ff. de act. empti, c. vendi. Immo transeunt omnia iura, quæ à laicis possideri queunt iura verò, quæ sunt simpliciter spiritualia, quales sunt Ecclesiæ, & Decimæ, primitiæ, & alia similes oblationes, cum vniuersitate bonorum non transferuntur in laicos: vt docet Innocentius in c. Ex litteris citato, quia ea iura in laicos minime cadunt. Hinc est, teste Hostiensis, vt in Ecclesiâ, vel religiosam domum huiusmodi iura spiritualia cum vniuersitate bonorum etiam transmittantur. Ex his percipitur, eum simoniacum esse, qui transfert in alium ius patronatus accepta pecunia, c. De iure, de iure patronatus.

Quid dicendum, quando duo patroni litigant, de iure præsentandi, & vnus eorum offert clericum iurisdictum ea conditione, vt in ea lite ius, & causam eius defendat.